מו:

אידי ואידי כדרכה בעינן אלא שלח רב

כהנא משמיה דרבי יוחנן אינו חייב עד

שיבעול כדרכה ויוציא שם רע בכדרכה:

מתני' מיהאב זכאי בבתו בקידושיה בכסף

בשמר ובביאה יזכאי במציאתה ובמעשה

ידיה יובהפרת נדריה יומקבל את גימה

הואינו אוכל פירות בחייה נשאת יתר עליו

הבעל ישאוכל פירות בחייה יוחייב במזונותיה

ובפרקונה וקבורתה רבי יהודה אומר "אפי"

עני שבישראל לא יפחות משני חלילין

ומקוננת: גמ' יבכסף מנלן אמר רב יהודה

ל) קדושין ג: י. לקמן סה:,כ) [נדה מו.], ג) [קדושין ג:כל הסוגיא ע"ש], ד) לעיל מ:

קדושין ג: [לקמן מו.], ס) [ברכות יט: וש"נ],

ו) נדרים סז. עד: יבמות כע:

לעיל לט. קדושין ד:, ז) [לקמן

עד. קדושין ט:], ה) [דף ד.], ע) [שס], י) [פ׳ משפטים סי׳

כט], ל) [דף ד: ואילך], ל) לעיל כב.,

תורה אור השלם

ו. ואם שלש אלה לא יַעשָה לָה וְיָצְאָה חִנְּם אֵין

ָּואָמַר אָבִי הַנַּעֲרָ אֶל

ַר. יְּבֶּבּיי בְּיִבְּי נִיּבְּאַן אֶּר הַזְּקַנִּים אֶת בָּתִּי נְתַתִּי לָאִישׁ הַזֶּה לְאִשְּׁה

וַיִּשְנְאָהָ: דברים כב טז 3. אַלָּה הַחֻפִּים אֲשֶׁר צִּוְּה יִיְי אֶת מֹשֶׁה בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתוֹ בֵּין אָב לְבַתוֹ בִּנְאַרִיהָ בִּית אָביהָ:

בַּסֵף:

ַנִּישִׁנֶּאֶהָ:

. העבדים:

יָרָיָתָה לְאִישׁ אַחַר:

ק**לימיל"ש**. חלילים

(כלי-נגינה).

שמות כא יא

דררים רר מז

. במדבר ל יז -4. וכי ימכר איש אַת בַּתּוֹ

שמות כא ז

דברים כד ב

י. ב. ויצאה מבֵּיתוֹ וְהָלְכָה

לעזי רש"י

מוסף רש"י

האב זכאי בבתו בקידושיה. שהכסף יהיה שלו והוא מקבל השטר והוא

מוסרה לביאה על כרחה לשם קידושין בעודה נערה (קדושין

בי ויצאה חנם. גדי לחה העבריה היולאת מרשות אדון בסימני נערות ומלי למיכתב

וינאה חנס, ולא בעי אין כסף, אלא למידרש ביה אין כסף לאדון זה שיונאה

ממנו, אבל יש כסף לאדון

תתנו, אבל לש כסן לאדון אחר. כשיולאה ממנו (שם). ואימא לדידה. הוי האי

כסף, דהא לא כתיב אין לו

כסף, דהם נח כחיב שין נו כסף, דחידות מינה אין כסף ללדון זה כו', אלה הכי דוק מינה אין כסף ביליאה או אבל מינה ביליאה או אבל בכסף ביליאה אחרת ולעולם

לדידה (שם). איהי שקלא

בספא. בתמיה. אפשר שעל

קדושיה (שם). ואימא הני

מילי. דוכי ליה לקבלם, וטנה. בקטנה שאין לה יד,

דלאו בת דעה היא, ואע"ג

דקרא דמוליא שם רע בנערה כחיב, דכחיב ונחנו לאבי הנערה, לעולם דקדשה ניהלה

נקטנותה (שם). אבל נערה

בקטלתה (שם). אבל נעדדה ראית לה יד. משהביחה סתי שערות גדולה לכל דבר,

לכל עונשין ולממון, שמקחה מקח וממכרה ממכר, איהי מקדיש נפשה כו' (שם).

בנעוריה בית אביה. הכי דרים לה כל זמן שבנעוריה היא של אביה, דכל שבח הבא

לאביה הוא (שם). לאמה.

קרא ימירא הוא ודריש ליה קרא ימירא הוא ודריש ליה במו הרי היא לו כאמה, ובכתו נערה אשמעינן דאי

בקטנה לא אינטריך, השתא זבוני מזבין לה מעשה ידיה

מבעיל (שם). תיפוק ליה

מבנעוריה. אי מיניה הוי מני למילף, אלא על כרחך

מדלא יליף מהתם שמעינן מינה לא לשבח נעורים אחיא

בא מיי' פ"ג מהל' נערה בחולה הל' י' סמג עשין

נה טואה"ע סיי קעו: מא ב מיי פ"ג מהלי אישות הלכה יא ופ׳ יו מהלי הבידה הלכה יג סמג עשין מח עד טוש"ע אה"ע סימן לו סעיף א וטוש"ע ח"מ סי' רע

סעיף ב: מב ג מיי פי״א מהלי נדרים הלי ו סמג לאוין רמב טוש״ע י״ד סי׳ רלד סעי׳ א: בג ד מיי׳ פ״ב מהל׳ גירושין הל׳ יח סמג עשין נ טוש״ע אה״ע סימן קמא

סעיף ד: מד ה מיי פ״ד מהלי חובל הלי יט סמג עשין ע טוש"ע ח"מ סי׳ תכד סעיף

בה ו מיי׳ פי״ב מהל׳ אישות הלי ג ופכ"ב הלי ז סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סיי מט סעיף ג: בור ז מיי פי״ב שם הל׳ ב

טוש"ע שם סעיי ב: מון ח מיי פי"ד שם הלי כג סמג לאוין פא טוש"ע שם סימן פט סעיף א:

תוספות רי"ד מתני' האב זכאי בבתו בונגי וואב וכאי בבונו בקידושיה בכסף בשטר ובביאה. פי׳ האב זכאי לקדש את בתו בעודה קטנה או נערה בין בכסף בין בשטר. פי׳ כותב לו על הנייר בתך מקודשת לי והאב מקבל השטר ממנו ומקנה אותה לו בו וכן מקבל הכסף ממנו ומקנה אותה לו בו וכן י בביאה יכול למוסרו לו לבא עליה לשם נשואין. ובפ"ק דקידושין מפרש להו דבכל הני מיקדשו כסף אתיא קיחה קיחה משדה עפרון שטר מקשי׳ יציאה להויה ביאה כי יקח איש אשה ובעלה: במציאתה ובמעש׳ ידיה ובהפרת נדריה פי׳ שמפר נדרים שלה כל זמן שהיא נערה ומקבל את גיטה פי׳ אם נתגרשה מן האירוסין בעודה קטנה או נערה. אבל אם בגרה או נשאת אין לו רשות בה. ואינו אוכל פירות בחייה פי׳ אם נפלו לה פירות מבית אמה אינו אוכל פירותיהן אלא עושה מהן סגולה. נשאת יתר עליו הבעל שהוא אוכל פירות בחייה פי' זוכה במציאתה כאב יתר עליו הבעל שהוא אוכל פירות נכסיה בתקנת משא"כ האב חייב דהכי תנן לקמן בפירקין האב אינו חייב במזונות בתו. אלא תקנה הוא שתיקנו גאוני׳ הראשוני׳. ובפירקונה שכך כותב לה אם תשתבאי שכך כותב לה אם תשתבאי אפרקינך. ובקבורתה פי' אם מתה בחייו מפני שהוא יורש כתובתה ר"י אומר אפילו עני שבישראל לא יפחות לה מב' חלילים ומקוננת פי׳ חלילים שיספידוה בהן ומקוננת אחת שתקונן עליה: בקידושי' מנ"ל. דכתיב את בתי נתתי לאיש הזה. פי' אלמא ברשות אב לתתה לכל שיחפרץ ומנין שזוכה בכסף קידושין דכתיב ויצאה חנם אין כסף אין כסף לאדון זה אבל יש כסף לאדון אחר ומנו אב. פי׳ ממשמע שנאמר

ואיבוא לדידה. תימה היכי מני למימר שיהא שלה הא אמרינן בפרק קמא דקידושין (דף ד:) ואנטריך למכתב כי יקח ואנטריך למכתב וינאה חנם דאי כתב רחמנא כי יקח הוי אמינא כספא דידה הוי כתב רחמנא ויצאה חנם ואומר ר"י דהתם לפי

מסקנא דשמעתין קאמר דאמר יציאה דכוותה קא ממעט אבל אי לאו היה שום משמעות מוילאה חנם שיהא של אב מייתורא לא הוה אמרינן שיהא שלו: השתא אכיה מקבל קידושיה דכתיב את בתי נתתי וגו'. תימה למאי דסלקא דעתין השתא אמאי אינטריך וינאה חנם דמקדשה בכסף שמעינן מכי יקח ומאת בתי שמעינן לה דלא הוי לדידה:

ואימא הני מילי קמנה. ואע"ג דקרא בבת עונשין מיירי ה״ה בתי נתתי כשהיתה הטנה וא״ת הא להטנה לא אינטריך קרא השתא זבוני מזבין לה כסף קידושיה מיבעיא דבכה"ג קחמר בסמוך גבי מעשה ידיה וי"ל דגבי מעשה ידיה האמר שפיר דכיון שיש לו כח למכור מעשה ידיה לאחר פשיטא שהם שלו אבל מה ענין קידושין אלל מכירה אע"ג דיכול האדון לייעדה בכסף קנייתה היינו משום דגזירת הכתוב הוא דיכול לייעדה בכסף קנייתה אבל שאר קידושין אימא דאין האב זוכה בהן כלום ועי"ל דאמעשה ידיה פשיטא ליה שהם שלו כל זמן שיכול למוכרה דהיינו עד נערות אבל משום דמלי מזבן לה עד נערות לא שמעינן שיהא שלו כסף קידושין שהיא מתקדשת בו לעולם ועוד דחת בתי נתתי חינו מיותר ואינטריך אפילו לקטנה דאינטריך לאשמעינן דאב נאמן לאסור את בתום ולפי המסקנא ע"כ לא אתא אלא להכי והא דדרשינן השתא אביה מקבל קידושיה היינו

מפשטיה דקרא: ממונא מאיסורא לא ילפינן. וח״ת נילף מהפרת נדרים דאביה יכול לקדשה דהיינו איסורא מאיסורא וממילא שמעינן דכספא דאביה הוי כדאמר לעיל השתא אביה מקבל קידושיה איהי שקלה כספא וי"ל דאיסורא דאית ביה ממונא מאיסורא דלית ביה ממונא לא ילפי': יציאה דכוותה קא ממעט. פי*י*

בקונטרס בלשון שני וכן פירש רבינו חננאל דכוותה היינו מה התם בנערה אף הכא נמי להאי אדון מרבינן כסף בנערה ואין נראה דאכתי תקשי ואימא לדידה אלא פירוש הקונטרס עיקר והשתא כיון דשמעינן מהאי קרא דכספא דאביה הוי סברא הוא דאיהו נמי מקבל דהשתא אביה שקיל כסף קדושיה ואיהי תקדוש נפשה:

ין הפרת נדרים נפקא לה מרשותו. הכי נמי הוה מלי למימר דלענין אכילת תרומה נפקא לה מרשותו דאם בת כהן לישראל היא אינה אוכלת בתרומה כדאמרינן ביש מותרות (יבמות דף פז. ושם) אלא ניחא ליה למנקט הפרת נדרים שהפסיד כחו שהיה לו בה להפר נדריה דומיא דיניאת אדון שמפסיד מעשה ידיה: זכאי במציאתה משום איבה. מדאורייתא ליכא למילף שתהא מליאתה לאביה כמו שקידושיה לאביה דשאני קידושין דלא קטרחא בהו כלל אבל מציאתה דקטרחא להגביה מציאתה וכה"ג עביד לריכותא בריש קידושין (דף ד:) דלא גמרינן מעשה ידיה מקידושיה דלא קא טרחא בהו כלל ואם מאמר נילף מתרוייהו דהשתא ומה הנך דמחמת גופא קא אתו הוי דאב מליאה לכ"ש וי"ל דמה להנך שהאב נפסד

אידי ואידי כדרכה בעינן. כיון דאמר דברים ככתבן היאך אתה קורא לא מלאתי לה בתולים אלא אם כן אמר בעלתיה כדרכה ומלאתיה בעולה: בתבר' החב זכחי בכתו. בקטנות ובנערות: בקידושיה בכסף. שכסף קידושיה שלו: ובשער. שאם קבל שטר אירוסין

עליה הרי זו מקודשת: **בביאה.** רשאי למוסרה לביאה לשם קידושין: **ומקבל** את גיעה. אם נתגרשה מן האירוסין וקודם שבגרה אבל בגרה או ניסת שוב אין לו רשות בה: ואינו אוכל פירות בחייה. אם נפלו לה קרקעות בירושה מבית אמה אין אביה אוכל פירותיהן אלא עושין לה סגולה: בחייה. אלא אם כן מתה והוא יורשה: ימר עליו הבעל. שהוח זוכה גם בכל השנויים למעלה ואוכל פירות מנכסים שנפלו לה בירושה משניסת לו: וחייב במזונותיה ובפרקונה. אם נשבית שהוא תנאי ב"ד כדתנן במתני' [מ:]: בקבורתה. דאמרינן לקמן קבורתה תחת כתובתה שהכניסה לו מבית אביה והוא יורשה במיתתה: משני חלילין. להספד. קלמיל"ש: גבו' בכסף מנון. דכסף קידושיה לחביה: חין כסף. בחמה העבריה כתיב ובקידושיןה פריך האי מבעי ליה לגופיה: אין כסף לאדון זה. בלאתה מרשותו בסימני נערות כדילפינן בקידושיןש דביולאה בסימנים משתעי קרא: אבל יש כסף לאדון אחר. כשיולאה מרשותו: ומנו אב. שאין אדון לבת ישראל אלא אביה חוץ מזה שנמכרה לו: ואימא לדידה הוי. וקרא כי אתא לאשמועינן אתא שהיא נקנית לבעל בקדושי כסף והכי מדרשיה אין כסף ביניאה זו אבל יש כסף ביניחה חחרת ולעולם דידה הוי: ואימא הני מילי. דאמרה תורה את בתי נתתי שבידו נתינתה: קטנה דלית לה יד. לקדש עלמה. ואע"ג דגבי מוליא שם רע כתיב וההיא נערה הוה דלמא הכי קאמר את בתי נתתי בקטנותה ועתה נערה: אלא ההיא בהפרת נדרים כתיב. מסקנא דקושיא היא ולא שינויא הוא: וכי סימא נילף. כסף קידושיה מקנסה שזיכתה תורה לחב: מבושת ופגם. דאמרינן באלו נערות (לעיל מ:) שהוא של אב: שייך בה. בידו ליטול ממון

משום ולביישה בבושת זה למוסרה לביחת קידושין למנוול ולמוכה שחין: אלא. כי פרכת אימא לדידה הכי תשני מסתברא כי קא ממעט קרא יליאתה מרשות אב בקידושין מתורת יציאתה מרשות אדון בסימנין: יציאה דכוותה קא ממעט. מה כסף דיניאת אדון אי הוה התם כסף דאדון שהיא יולאה ממנו בעי מהוי בפדיון גרעונה דמגרעת עמו ויולאה והמותר נותנת לו אף כי האמר נמי יש כסף ביליאה אחרת דאדון שהיא יולאה ממנו בעי למהוי ולא לדידה ואי אמרת לדידה הוה לא קא ממעט יניאה דכוותה כך מפורש בשאלתות דרב אחאי גאון". ואני שמעתי יליאה דכוותה קא ממעט מה התם נערה אף הכא נערה וקשיא לי אכתי אימא לדידה ובמסכת קדושין פירשתיה בלשון שמועתי ובקושי: והא לא דמיא. יליאה דקדושין ליליאת אמה העבריה ולא יליאה דכוותה היא: אכתי מיחסרא מסירה לחופה. ועדיין היא ברשות האב לירושתה ולמעשה ידיה: נפקא לה מרשותיה. דעד עכשיו היה מיפר לבדו ועתה מיפר בשותפות עם בעלה: בשטר ובביאה מנלן. דביד אביה לקדשה ולמוסרה על כרחה: איסקוש הוויות להדדי. מה כסף ברשות אביה אף קידושי שטר וביאה ביד אביה. וקידושי שטר וביאה דמקדשת בהו ילפינן בקידושיןי :

משום על ידיהן דעל ידי קידושין היא מפקעת עלמה ממנו ומעשה ידיה משום דקא מיחזנא מיניה כדאמרינן בריש קידושין (ב"ז שם):

אמר קרא יויצאה חגם אין כסף אין כסף לאדון זה ויש כסף לאדון אחר ומנו אביה ואימא לדידה השתא אביה מקבל קידושיה דכתיב 2את בתי נתתי לאיש הזה איהי שקלא כספא ואימא הני מילי קטנה דלית לה יד אבל נערה דאית לה יד איהי תקדש נפשה ואיהי תשקול כספא אמר קרא בנעוריה בית אביה כל שבח נעורים לאביה ואלא הא דא"ר הונא אמר רב ימנין שמעשה הבת לאביה שנאמר ₁וכי ימכור איש את בתו לאמה מה אמה מעשה ידיה לרבה אף בת מעשה ידיה לאביה למה לי תיפוק ליה מבנעוריה בית אביה אלא ההוא בהפרת נדרים הוא דכתיב וכ"ת נילף מינה סממונא מאיסורא לא ילפינן וכ"ת נילף מקנסא ממונא מקנסא לא ילפיגן וכ"ת נילף מבושת ופגם שאני בושת ופגם דאביה נמי שייך ביה אלא מסתברא דכי ממעט רחמנא יציאה דכוותה קא ממעם והא לא דמיא הא יציאה להא יציאה התם גבי אדון נפקא לה מרשותיה לגמרי יציאה דאב אכתי מחסרא מסירה לחופה מהפרת נדרים מיהא נפקא לה מרשותיה דתנן יינערה המאורסה אביה ובעלה מפירין לה נדריה: שמר

וביאה: מנא לן אמר קרא יוהיתה לאיש אחר

יאיתקוש הוויות להדדי: זכאי במציאתה:

ויצאה חנם איני יודע שאין כסף ומת"ל אין כסף וקרא יתירה הוא לדרשא אתא אין